

PRESES APSKATS

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

07.02.2025

Preses apskatā:

LNB telpā "Retumu pasaule" notika krājuma izlases "Gandrīz ideāla sieviete. Pirmās grāmatas, žurnāli un kalendāri latviešu lasītājiem" atklāšana; LNB speciāliste Dace Dubrovskā restaurē Saldus novada bibliotēkas visvecāko grāmatu; Gunāra Birkerta (1925–2025) simtgadei veltītā izstāde "Birkerts. Bibliotēkas. Gaisma"; Rēzeknes pilsētas Bērnu bibliotēkas vecākā bibliotekāre Meldra Gailāne uzrakstījusi grāmatu bērniem latgaliešu valodā "Kai palikt par eistynu luoci"; Aizputes un Grobiņu bibliotēkām uzstādīti bibliomāti u.c. bibliotēku aktualitātes.

Žurnāla "A12" februāra/marta numurā informācija par Alīnas Petkūnes darbu izstādi "Stacija: Akadēmiskā" un Leldes Kundziņas gleznu izstādi "Mirkļis" Latgales Centrālajā bibliotēkā. Žurnāls pieejami LNB Periodikas lasītavā.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

GANDRĪZ IDEĀLA SIEVIETE

◀ **LATVIJAS** Nacionālās bibliotēkas telpā *Retumu pasaule* (piektajā stāvā) 6. februārī plkst. 15 notiks krājuma izlases *Gandrīz ideāla sieviete*. Pirmās grāmatas, žurnāli un kalendāri latviešu lasītājām atklāšana un tās autore, LNB Periodikas nodaļas galvenās bibliogrāfes Kristinas Papules priekšlasījums *Kā izdzīvot, ja esi sieviete*. *Literatūras ceļvedis laika ceļotājām*. Priekšlasījums aicina doties aizraujošā laika ceļojumā, lai iepazītos ar sieviešu auditorijai adresētās literatūras pirmsākumiem Latvijā. Tas aptver gandrīz divus gadsimtus – no 1711. gada, kad latviešu valodā tika izdots pirmais sievietēm domātais lūgšanu un dziesmu krājums *Garīga pārļu rota*, līdz pat XX gs. sākumam, kad grāmatu tirgū parādījās plašs iespieddarbu klāsts par sievietēm aktuāliem jautājumiem. Lielāko daļu no tā veido dažādi praktiski padomi. Dalība bez maksas.

Avots: Diena

Datums: 04.02.2025

Bibliotēka iesprūk muzeja laukā

Leva Vilmane, "Saldus Zeme"

Saldus novada bibliotēka pirms dažām nedēļām atguva savu visvecāko grāmatu – pirms 200 gadiem izdoto "Bīblia, tas ir: Tā Svētā Grāmata jeb Dieva Svētī raksti" –, kuru restaurēja. Kamdēļ tai grūti atrast vietu samērā plašajās telpās, jautāju bibliotēkas direktorei Margaritai Marcinkevičai.

Sācies Saldus novada bibliotēkas simtais gads, un drīzumā noslēgsies piecu gadu programma "Latviešu grāmatāi 500". Abas jubilejas ierosināja M. Marcinkeviča uzmanīgi pārskatīt, kas glabājas visu bibliotēku plauktos. Elektroniskais katalogs parādīja, visvecākais izdevums glabājas Saldū.

Saldus novads nevar lepoties ar iespaidīgu senizdevumu krājumu. No restauratoru viedokļa mazumiņš glabāts pavīrsi, lai neteiktu, bezatbildīgi. Margarita Marcinkeviča apņēmusies bibliotēkas vēsturiski vērtīgākos izdevumus glabāt kā acuraugu. Viņa stāsta: "Padomju cenzūra grāmatas neželēja, un tika iznīcināti daudzi senizdevumi. Zinu, ka liepājnieki savējos nobēdzināja pagrabā, prom no varas acīm, tāpēc šodien viņi pamatoti lepojas ar iespaidīgu krājumu. Kā bijis Saldū, nezinu, taču redzams, ka te rikojušies kā daudzas citas bibliotēkas – Atmodas gados un vēlāk senizdevumus atguva, nopērkot tos izsolēs vai pieņemot dāvinājumā no privātpersonām.

Ar senizdevumiem pamatīgāk iepazīšos, kad strādāju Jelgavas Zinātniskajā bibliotēkā. Tā kā tie tika rūpīgi slēpti, uzskatu, ka man ļoti laimējās. Esmu no vaciešu ģimenes, senizdevumi – pārsvara vācu valodā, tādēļ tieši man uzticēja tikt skaidrībā par grāmatu saturu. Darbs uztraucēja vecās drukas lasīšanu un paplašināja vācu valodas vārdu krājumu."

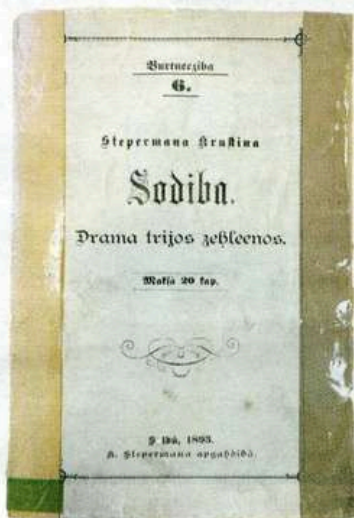
MEKLĒ DROŠU VIETU

Saldenieku dārgumu restaurēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas speciāliste Dace Dubrovskā. Želīga paskata grāmatu vispirms dezinficēja, pēc tam noslaucīja katru lapu, tad protezēja saplēstās lapas, notīrīja un salaboja ādas vāku... Visiem 12 etapiem vajadzēja pusgadu. Nu grāmata ir mājās, taču tai bibliotēkā nekur nav ideālu apstākļu. Direktore paskaidro: "Vēsturiska grāmata ir trausla substance, tāpēc telpa stingri jākontrolē temperatūra un gaisa relatīvais mitrums. Līdz šim tā bija klusajā lasītavā, tā vasarās uzkarst visvairāk, un sveltme vēsturiskas lietas iet postā. Mums nav skaidrs, kā rīkoties gan ar restaurēto grāmatu, gan pārceļot vēsturiski vērtīgiem izdevumiem."

Restaurēto grāmatu būtu pelnījis redzēt ikviens interesents, taču saldeniekiem stingri rekomendēts eksponēšanas laikam nepārsniegt sešus mēnešus piecu gadu periodā. Mājas pārvesto izdevumu pirmā ieraudzīja Saldus pamatskolas pirmsskolas grupa "Prātnieki", jo ir reti zinātkāra. "Bērniem šķīta, ka redz filmās pieminētu Sveto Grālu vai Noslēpumu, kas ilgi meklēts un kuru beidzot drīkst ieraudzīt. Šai grāmatai nav košu zīmējumu, bet bērni tik un tā no tās nenovērsa acis. Restaurēto izdevumu vēlreiz parādīsim marta sākumā mūsu bibliotēkārū biedrības "Saldus vakari" sarakotā pasākumā par saldnieku ģimeņu bibliotēku vecakajiem vai nozīmīgākajiem eksemplāriem un tad gan uz kādu laiku restaurēto grāmatu atstāsim mierā."

Pētnieks "iestīgu" katrā lapā – tā Saldus novada bibliotēkā saka par 1933. gadā izdoto "Latvijas lielo karti" un tās pielikumiem.

Brutāli salabota, tāpēc neglābjami zaudējusi poligrāfisko vērtību. Saldū pirms 132 gadiem izdota latviešu Sekspira Stepermaņa Krustiņa drāma "Sodība".

BARBARISKI SALABO "SODĪBU"

Vēsturisku priekšmetu glabāšana nav bibliotēkas pamatuzdevums. No otras puses – nav iemesla pirms daudziem gadu desmitiem saldniekiem piederējušas vai viņu izdotas grāmatas atdot glabāšanā citām institūcijām. Restaurēšanai atlasīto izdevumu rindā nākamais ir plāns, visai necils un barbariski labots izdevums, 1893. gadā saldnieka Stepermaņa Krustiņa apgādā izdota drāma "Sodība". M. Marcinkeviča par to stāsta: "Ši mums ir vienīgā Saldū izdota grāmata ar vēsturisku vērtību. To kāds bibliotekārs labojis, kā tobrīd mācējās un sapratīs, – lapas brutāli sastiprinātas ar līmlenti, vairākas vietās papīra strēmeles uzlīmētas pāri tekstam... Restauratore bridina: ja šo uzslāņojumu noņems, visticamāk, zaudēsim arī pašu grāmatīņu. Tā paliks tāda, kāda ir, – bez poligrāfiskas, toties ar vēsturisku vērtību. Tai ir arī bibliogrāfiska vērtība, jo nedomāju, ka daudz kur pasaulē būtu Stepermaņa Krustiņa apgāda izdevumi. Vēl šis plānais izdevums pastāsta, ka latviešu valodā izdotas grāmatas cenzeja jau cariskās Krievijas laikā."

IEVAS VILMANES FOTO

Aizskarama tikai ar baltiem cimdīem. Par Saldus novada bibliotēkas visvecākās grāmatas restaurēšanu Valsts kultūrkapitāla fonds un Saldus novada pašvaldība samaksāja nepilnus 800 eiro. Restaurēšanu ierosināja bibliotēkas direktore Margarita Marcinkeviča.

BROKA DĒĻ, NIEZ ROKAS

Vēsturnieki "iestīgu" vēl vienā Saldus novada bibliotēkas izdevumā – 1933. gada kartogrāfa Pētera Mantnieka sagatavotajā "Lielajā Latvijas kartē". Direktore kartēs un vietvārdu sarakstā ierauga ceļus, kas sen aizgausi vai uzarti, un vietas, kuras ziņās sen nefigurē (Saldus novadā gadiem nav bijis vajadzības piesaukt Pauris muižu, Ceperniekus, Bāliņus vai Kaulicas). Izdevums parāda izmaiņas arī mūsu valodā – pirms aptuveni simts gadiem Saldus apkaimē visi runāja par Butnariem, Zvārdi, Blīdenu, Nigrandu un Lietuvu, šajos laikos – par Butnāriem, Zvārdi, Blīdeni, Nigrandi un Lietuvu.

"Kartu komplekts mani ārkārtīgi ieinteresēja arī tāpēc, ka tajā kāds nezināma iemesla dēļ ielicis vēl citas, teiksim, interesantas kartes, vēsturniekiem par tām būtu jānoskaidro kas vairāk. Vienos vākos ar Mantnieka karti ir 1942. gadā vāciešu izdota Latvijas karte un 1980. gadu beigās aktualizēta mūsu valsts situācija krievu valodā. Nav šaubu, ka kartes vācu un krievu valodā sastādītas militārām vajadzībām, jo abas apzīmēotas ar "slepeni", direktore neslēpj, ka ir ieintriģēta.

Jautāta, vai Saldus novada bibliotēkai pietiek resursu pievērsties vēstures jautājumiem, viņa padalījās ar prieku vēstī: pēc ilgāka laika izdevies aizpildīt novadpētniecības speciālista vakanci, turklāt ar vēsturnieku; kamēr viņš nav iestrādājies, par darba galvenajiem virzieniem nav runāts.

Saldus novada bibliotēkas pārziņa pirms vairākiem gadiem nonāca visa vietēja kolekcionāra un novadpētnieka Izidora Broka iedzīve. Neizšķiroto mantu gūzmā pavidejušas vairākas pērles, piemēram, liela simts gadu sena pastkaršu un apsvēkuma kartīšu izlase. Bibliotēkā izjūt pienākumu to saglabāt nākamajām paaudzēm, taču pietrukst padoma, kā. Vārbut digitalizēs sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku.

"Bibliotēka nav muzejs, tāpēc ir daudz jautājumu par darbu ar vēsturiskiem priekšmetiem. Liela neskaidrība ir par mūsu iespējām nodrošināt tiem saudzīgus apstākļus, taču jāatzīst, ka manas rokas ieniecejās, tiklīdz ieraudzīju Broka mantojumu. Tajā, domāju, atradīsim daudz kā interesanta," Margarita Marcinkeviča smaida. ■

Avots: Talsu Vēstis
Datums: 28.01.2025

Avots: Saldus Zeme reģionālais kultūras pielikums 3K
Datums: 31.01.2025

ЗАМОК КАК ЧАСТЬ ПЕЙЗАЖА

ЛАТВИЙСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА И ЕЕ СОЗДАТЕЛЬ ГУНАРС БИРКЕРТС

Говорят, Ги де Мопассан любил обедать на Эйфелевой башне именно потому, что с нее эту ажурную красавицу не было видно. Так что для тех, кто и по сей день представляет здание Латвийской Национальной библиотеки радаром НАТО или тайной тюрьмой, будет весьма познавательно осмотреть выставку, посвященную столетию Гунарса Биркертса, архитектора этого удивительного здания.

✦ Ник КАБАНОВ, журналист

Чтобы это сделать, записываться в ЛНБ не обязательно и даже не надо сдавать одежду в гардероб (а сумки — за отдельный 1 евро в ящик!), потому что экспозиция в холле, прямо и налево.

Кстати, сразу становится понятно, отчего «Замок света» оказался здесь — и такой.

Самый-самый и самый... грязный

Да уж, ЛНБ видно издалека. Затем и строилась! Применив долю фантазии, можно существенно расширить заложенную в названии «Замка света» отсылку к стихотворению национального романтика Аусеклиса (и кантаты на му-

ЛНБ во всем ее бескомпромиссном величии

зыку Язепса Витола, с исполнения которого на Празднике песни в 1985 году, по легенде, и пошла Третья Атмодал).

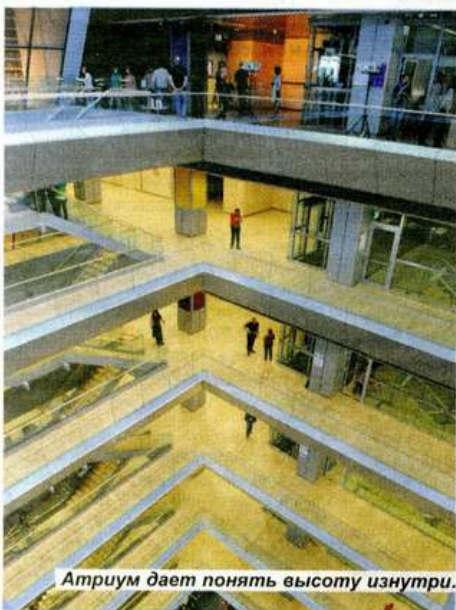
Или предположить, что некое мифическое исполинское животное пришло в жажду к водам Даугавы. И, в зависимости от освещения, либо переливается в солнечных лучах, либо тускло освечивает. (Есть мнение, что строивший общественные здания в южных Соединенных Штатах, насыщенных теплом и солнцем, господин Биркертс чересчур оптимистично оценил климат родной

страны, которую покинул в 18 лет, и потому ЛНБ своими стеклянными фасадами мало того, что сверкает лишь несколько дней в году (невредно было бы составить статистику, кстати), так и представляет собой самый крупный загрязненный объект в Риге и даже Латвии). Помыть «Замок света» стоит 60+ тысяч евро единовременно, потому делается это крайне редко. Может, дронов им в помощь?

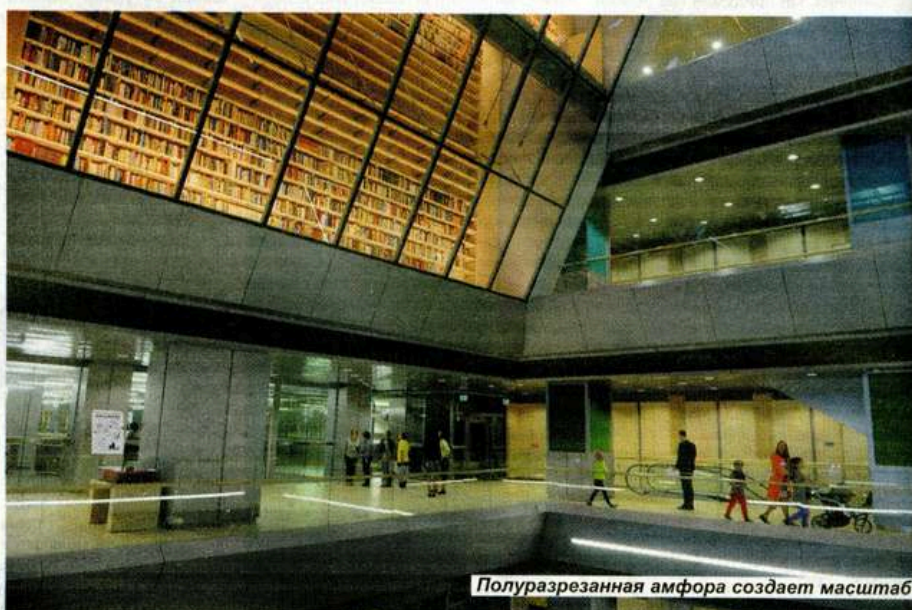
Хотя, с другой стороны, любое высотное здание нашей столицы сопро-

вождалось повышенным и не особо одобрительным вниманием публики. Например, пионер железобетонных конструкций, «Дом колхозника», ради которого снесли старый русский гостинный двор, поговаривали, забраковали заказчики из-за отсутствия коновязи. Так или иначе, вместо общественного социалистического крестьянства там поселились ученые.

В отличие от предшественников в небоскрежной номинации «Замок света» может свободно — совершенно бес-

Атриум дает понять высоту изнутри.

Полуразрезанная амфора создает масштаб

Avots: Сегодня

Datums: 05.02.2025

платно! — осматривать любой посетитель. При этом следует учитывать, что в целях «защиты от дурака» открытых смотровых площадок наверху нет, и армированное стекло, предупреждающее от птиц, покрыто мелкими черными точками, отражающимися на фотокарточках.

И виды на город тут изумительные — рекомендую.

Медленно и печально

Процесс возведения ЛНБ, который вела американская компания Hill — маэстро Биркертс настоял на проверенном подрядчике! — был медленным и печальным. Но, к чести строителей и финансистов 2010-х годов, не сопровождался такими скандалами, как, например, нынешний мегапроект Rail Baltica.

Мне довелось стоять у разрытого котлована, полного арматуры, и я с неверием смотрел на масштабный образец будущего здания «Замка света» в аккуратном вагончике дирекции. Однако все получилось. Может, потому, что к своему столетию Латвия подошла в максимальной экономической форме, а потом все пошло наперекосяк? Ведь профиль здания ЛНБ, такой асимметричный, тоже напоминает статистическую диаграмму — рост, пик, падение...

Родившийся с серебряной ложкой во рту

Сам Биркертс, родившийся 17 января 1925 года в Риге, принадлежал, по-американски образно выражаясь, к категории Old Money. Латышский средний класс воплотился в его папе Петерисе, уроженце зажиточной Земгалии, участнике революции 1905 года, эмигрировавшем в США и окончившем там университеты в Индиане и Нью-Йорке. Получивших высшее образование за океаном в те годы в Латвии были считанные единицы, и резонно, что после службы в Русской армии и участия в Совете рабочих депутатов Биркертс-старший сделался успешным фольклористом, представителем артистической

Pēteris Birkerts ar Mēriju Šopa
Pētē Родители будущего зодчего

богемы, а в 1940 году благополучно вошел в Союз писателей Латвийской ССР. Страну не покинул, жил тут до самой смерти в 75-летнем возрасте в 1956 году. Мама — литературовед Мерия Шопа, дожила в Латвии до 87 лет!

Что же до сына Гунарса, то выпускник элитной 1-й гимназии уже в 1943 году был мобилизован на германскую «трудовую службу». В качестве принудительной рабсилы вкалывал в Рейхе под бомбежками, а после краха гитлеризма решил в Латвию не возвращаться. Окончил в Штутгарте техническое училище, в 1949 году переехал в Штаты. Тут Биркертс встретился, можно сказать, со вторым отцом — творческим. Ээро Сааринен (1910–1961), архитектор финского происхождения, являлся одним из основателей модернизма. Сааринен занимал доминирующее положение в американской архитектуре послевоенного времени и пользовался колоссальным авторитетом. Возглавляя жюри архитектурного конкурса на лучший проект Сиднейского оперного театра, Сааринен присудил победу мало-

Молодой архитектор в начале славных дел

известному датчанину Йорну Уотзону. Основные работы Сааринена — Смитсоновский институт в Вашингтоне, хоккейный каток Йельского университета, посольство США в Лондоне, аэровокзал авиакомпании TWA в международном аэропорту имени Кеннеди в Нью-Йорке, аэровокзал в аэропорту имени Даллеса близ Вашингтона.

Отсюда и тяга его ученика, открывшего собственное бюро Gunnar Birkerts and Associates, к мегапроектам, позволявшим размахнуться! На выставке можно оценить, какими были его библиотечные здания по всей Америке. Строил Биркертс и в Объединенных Арабских Эмиратах, как на весьма платежеспособном рынке...

Биркертс получил стипендию американского института архитекторов в 1970 году. Является обладателем многочисленных индивидуальных наград, включая стипендию от фонда Грэхем в 1971 году, золотую медаль Мичиганского общества архитекторов в 1980 году, мемориальную премию Арнольда Бруннера в архитектуре, Американской академии и

института искусств и литературы в 1981 году. В 1993 году получил награду «Художник года штата Мичиган». Биркертс получил почетную докторскую степень от Рижского технического университета в 1990 году. Кавалер Ордена Трех звезд Латвийской Республики в 1995 году и большой медали латвийской Академии наук в 2000 году.

Перед своей смертью дома в Масачусетсе архитектор успел запечатлеться в возрасте 92 лет (!) на фоне уже построенного здания ЛНБ, с установленной вывеской. Жизнь удалась!

А кодой тут выступила новая очередь мрачного здания Музея оккупации, которая называется — Дом будущего. Светло-серая пристройка со стороны улицы Грециниеку, прокламирует «было — стало»...

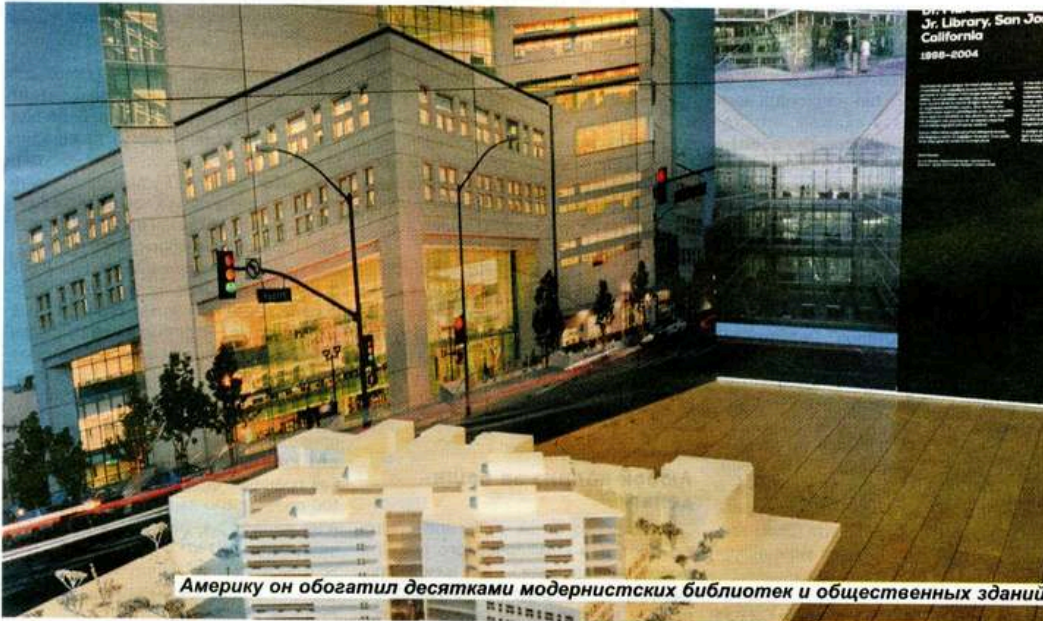
Смета и функционал

Так для чего же сносили исторические дома в Задвинье и нельзя ли было сделать подешевле? Опубликованная в 2014 году итоговая стоимость строительства «Замка света» после нескольких остановок и новых стартов составила 268 466 000 евро. По нынешним меркам — все-то несколько павильончиков Rail Baltica.

Что мы имеем за эти деньги? Разумеется, не только само книжное собрание, которое и сейчас, в эпоху полной оцифровки, стало дигитальным хабом. Именно тут поддерживаются базы данных, через которые, к примеру, возможно загрузить любой номер довоенной газеты «Сегодня» или послевоенной «Советской молодежи».

Ну и электронные каталоги. Набираю собственную фамилию, вижу — «Исследование динамики и устойчивости систем с конструктивными гистерезисом средствами вычислительной техники». Диссертация отца в РКИИГА, пятьдесят с небольшим лет тому назад. Плюс мои книжки, в которых являлся либо автором, либо переводчиком, их 10.

Но чаще всего в ЛНБ ныне мне приходится бывать на всевозможных высокопоставленных конференциях, в основном связанных с внешней политикой. Так что пресловутая легенда о «радаре НАТО», где-то, возможно, оправдывается. Не зря же его возвел атлант Биркертс! ■

Америку он обогатил десятками модернистских библиотек и общественных зданий

Avots: Сегодня

Datums: 05.02.2025

Grāmata par emocijām – latgaliski

"Pasākās atspoguļojas atgadījumi no manu bērnu dzīves," teic literāte no Rēzeknes Meldra Gailāne.

INGA KAĻVA-MIŅINA

"Esmu mēģinājuši rakstīt pasakas arī par citiem tēliem, bet tas nav izdevies, jo Meikuleņš ir uzstājīgs lācēns, kurš pavēro – ā, tev ir viena pasaka bez manis, nu nekas, nākamajās divās es būšu klāt," stāsta literāte **Meldra Gailāne**, kurai tikko latgališu valodā iznākusī grāmata bērniem "Kai palikt par eistynu luoci".

M. Gailāne dzīvo Rēzeknes novada Bērzgales pagastā, strādā Rēzeknes pilsētas Bērnu bibliotēkā par vecāko bibliotekāri. Raksta dzeju un prozu gan latviski, gan latgaliski. Darbi publicēti latgališu kultūras ziņu portālā "lakuga.lv", dažādos laikrakstos un dzejas kopkrājumos, piemēram, "Sūsātivs. Myusdinu latgališu dziesis antologeja" (2008), Austrumlatvijas literārās akadēmijas dzejoļu krājumā "Sarunas" (2013), Rēzeknes Augstskolas literātu kopkrājumos "Pie-la-vi-ties" (2003) un "Piturys punkti bez pituru" (2013).

2012. gadā pasaku sērija "Miļumpasaciņas" Meldras uzrakstītā pasaka "Mikijis un viņa draugi" ieraudzīja dienasgaismu grāmatas formātā. 2018. gadā iznāca Meldras grāmata "Meikuleņš iepazīst omutus", kurā lācēna Mikija vārds ir skanēja latgaliski, pārņemot par Meikuleņu. Šogad pie lasītājiem nonākusī nākamā grāmata par lācēnu, kurā svarīga loma ir emociju pasaulei. Grāmatu izdevusi latgališu kultūras kustība "Volūda" ar Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" finansālu atbalstu (grāmatas māksliniece – Liga Munda, emociju darba lapu autore – Laura Mičule-Šuste).

Tu raksti dzeju, arī pasakas bērniem, bet pērn veiksmīgi debīteji dramaturģijas žanrā, piedaloties Pētera Jurciņa piemiņai veltītajā konkursā un ar lugu bērniem "Zimssvātku reits" iegūstot pirmo vietu. Kurā literatūras žanrā jūties vislabāk?

M. Gailāne: Uz šo jautājumu nav viegli atbildēt, jo mani teksti top ļoti dažādi. Dzeja ir mirklis impulsi, kas rodas no visapkārt redzētā un dzirdētā. Citreiz kādas dzejas rindas nosappoju, – pamostos no sapņa un domāju – bija dzejolis, bet atceros vien trešo daļu no tā! Dienu, divas vai trīs tās rindas dzīvo galvā, un nedeļas beigās jau ir kaut kas tapis. Apmēram tā rodas mani dzejoļi.

Pasākās atspoguļojas atgadījumi no manu bērnu dzīves. Tā kā man ir pieci bērni, un, viņiem augot, daudz kas pieredzēts, tad jau palēnām tie stāsti sakrājas.

Runājot par debīju dramaturģiju, tā man bija 8. klasē, kad rakstīju Ziemassvētku uzvedumu skolā. To uzveda, bija ļoti emocionāli, jo es biju gan autore, gan lidzreizisore latviešu valodas skolotāji, gan arī aktrise uzvedumā. Kad Ziemassvētku pasākumā skolotāja pateicība man uzdevināja grāmatu, es lūdzu viņai piedošanu par visiem tiem stridiem, kas bija, jo uzskatīju, ka nedrīkst atkāpties ne no burtā, ka rakstīts, bet skolotāja skatīvi tomēr redzēja labāk... Šķiet, ka jau tobrīd parādījās tā emociju tēma, kas nāk man visu laiku līdzī.

Pirmajā grāmatā par Meikuleņu lasītāji tika iepazīstināti ar senajiem amatiem, savukārt šajā reizē pasākās atklāties dažādu emociju pasaule.

Emocijām mūsu dzīvē ir svarīga loma, tādēļ arī tapa grāmata par tām. Starp citu, jau vairākus gadus domāju, ka pietrūkst grāmatas par emocijām latgališu valodā.

FOTO NO MELDRAS GAILĀNES PERSONISKĀ ARHĪVA

Meldra Gailāne: "Darbošanās biedrībā "Kroma Kolna bruoliste" man ļauj apzināties savas saknes un iedvesmo radošiem darbiem."

Man ir pieci bērni, un tad nu manā dzīvē ir visa emociju gamma! Laikam jau tāpēc man arī ir šī grāmata, lai visas emocijas lenām savāktu kopā. Jau domāju par vēl vienu grāmatu, kas šoreiz būtu paredzēta pusaudžu auditorijai, kā, nonākot uz vientuļas salas, kas nav fiziska, tikt galā ar pusaudžu laika emocijām.

Grāmatas "Kai palikt par eistynu luoci" galvenais varonis ir lācītis, kas kā tēls

bieži parādās bērnu literatūrā. Ar ko īpašs ir tavš radītais Meikuleņa tēls?

Pirmkārt, Meikuleņš ir lācis, kurš ir pelekā krāsā. Viņš ir reāls lācis, kurš uz Latgali atbraucis no Rīgas un kurš joprojām dzīvo manās mājās. Meikuleņu konkursā viņēja mana vecākā meita piecu gadu vecumā, un šis lācēns ir audzis līdzī maniem pieciem bērniem nu jau vairāk nekā divdesmit gadus. Domāju, ka pēc pāris gadiem Meikuleņš varētu pārceļot pie manas ve-

cākas meitas dēliem. Un svarīgi ir arī tas, ka Meikuleņš atšķirībā no citiem bērnu grāmatu varoņiem runā latgaliski.

Esi Latvijas Stāstnieku asociācijas, Latvijas Bibliotekāru biedrības, latgališu kultūras kustības "Volūda" biedre. Kādēļ tev ir svarīgi būt arī biedrībā "Kroma Kolna bruoliste"?

Mani vienmēr ir interesējis, kā mēs esam dzīvojuši senāk, laikā, kad nebija interneta, mašīnu, kad

sadzīve bija citāda nekā tagad. Bieži mežu iztēloties, ka atrodos Senajā Romā vai Senajā Grieķijā. Tad atradu informāciju par vēstures rekonstrukcijas biedrību "Kroma Kolna bruoliste" un sāku domāt, kāpēc man vajag Seno Grieķiju un Romu, ja varu pamēģināt iejusties senajā Latgalē. Jo ilgāk es te esmu, jo vairāk saprotu, ka man te patīk. Bušana šajā biedrībā ļauj apzināties savas saknes, turklāt arī iedvesmo radošiem darbiem.

"Kultūrzīmju" grāmatplaukta" lasītājiem piedāvājam ielūkoties Meldras Gailānes jaunajā grāmatā bērniem "Kai palikt par eistynu luoci".

Meikuleņš i halvys dieta

Skaitītū jaunuoquos viests škārstēklīā, luocānu Meikuleņu kārcynuoja* vysu laiku izlācūsuos reklamys. – Stokholmys dieta... Dikana... ūlu... rysa dieta... – luocāns pi seve klusai skaiteja. – Par mienesi atsabreivoj nu desmit kilogramu... Kazyn, cik es sveru?

Meikuleņš vannys ustobā dabuoja sovys draudzynis Martys svorus i nūsasvētre. Svori

ruodeja šmuki opolu skaitli – vasalu vynu kilogramu! – Hmmm, – Meikuleņš nūdūmuoja. Eistam luocām juobyut vysmoz symta kilogramu! Interesantai, kaidu dietu es varātu paraudzeit? Luocāns Meikuleņš izlēme pavaicuot cjoeci* Googlei par lobuokajom dietom deļtuo eistyna luocā i škārstēkla makiātuojā iraksteja "Dietyš luocām". Google Meikuleņam

pīduovuoja izcylū mada dietu i breinumainū halvys dietu. – Kurei maņ byutu lobuokuo? – luocāns dūmuoja. – Izcyluo mada dieta sūlej pīsajimšonu svorā par picim kilogramim mienesi, a breinumainuo halvys dieta – par desmit kilogramim. Eistyns luocs sver vysmoz symta kilogramus, deļtuo maņ lobuokuo byus halvys dieta! – luocāns nūspride i skreja iz veikalu nūpiert kuorteigus kruojumus. Halvys

dietyš laikā vajadzēja vysu nedelu est viņ itū soldonumu i dinā jū apēst divesyš kilogramus. Par nalaimi, veikalā nabeja četrpadsmit kilogramu halvys. Veikalā nabeja i ni puskilograma, i ni grama ituo soldonuma, jis beja beidzys. – Kū niu? – luocāns būduoja i tod atguoduoja, ka natuoli ir soldonumu baze. Ti eistyn juobyut halvai! Vys tik soldonumu baze izaruodeja iz remonta laiku

slāgta. Nivinā cytā veikalā ari ituo soldonuma nabeja. – A vui, es nikod nadabuošu eistyna luocā svorā! – Meikuleņš būduoja i guoja iz sātu, kab pušdinēs apāstu kaidu mada pūdeņu. Tics sātā, luocāns parauduoja Martai, ka jam nikas nasais ar breinumainū halvys dietu i jis nikod nadabuos eistyna luocā svora, deļtuo ka breineiguo* soldonuma veikalūs nav. – Meikuleņ, tev navajag svērt

symta kilogramu, kab tu byutu eistyns luocs! – Marta samīluoja luocānu. – Tū, voi tu esi eistyns luocs, nūsoka na tovs svors, a sirds. Voi tu jūtys kai eistyns luocs? – Mmmm... – Meikuleņš aizadūmuoja. – Nui! Es nu sirds jūtys kai eistyns luocs! – jis pasmaideja i nūlyzguoja* ar madu nūzistū* depi*. **KZ** breineigs – brinišys cjoeci – tante depe – kepa kārcynuo – ķircināt nūlyzguot – nolāzīt nūzist – nosmērt škārstēklis – internets

Uzstādīti pirmie bibliomāti, bet lasītājiem vēl jāpaciešas

● DŽŪLIJA LOTE LAPKA

Aizputes un Grobiņas pilsētu bibliotēkās uzstādīti pirmie divi grāmatu nodošanas un saņemšanas pakomāti jeb bibliomāti. Šādā veidā nodrošinās to, ka bibliotēkas pakalpojumus jebkurš var saņemt sev tīkamā diennakts stundā. Taču līdz to izmantošanai jāsauga siltāks laiks, norāda novada bibliotēkas vadītāja Līga Jučere.

Dienvidkurzemes novada bibliotēkas vadītāja Līga Jučere pastāsta, ka, lai gan bibliomāti jau uzstādīti, ar to lietošanu klientiem vēl jānogaida. "Gaidām, kad tie tiks aplīmēti ar norādēm, kā tur viss ir jādara, bet to vēl nevar izdarīt laikapstākļu dēļ. Ir nepieciešami stabili +9 grādi, tāpēc gaidām siltāku laiku. Tad arī būs atklāšana," viņa sola pasākumus abās vietās laikus izziņot, lai visi interesenti var uz vietas apskatīt, kā pakomāti darbosies, lai gan neapšaubā, ka lielai daļai tas grūtības nesagādās, jo darbosies līdzīgi kā jau ierastie "Omniva", "DPD" vai citi pakomāti.

"Mēs projektu īstenojam, jo cilvēki tos [bibliomātus] vēlējas. Šādi viņi var nodot vai saņemt grāmatas jebkurā brīdī. Ja atnāk un redz, ka bibliotekāre ir kādā seminārā vai nav uz vietas, nav jānes atpakaļ, viņi varēs nodot pakomātā. Un, ja cilvēks zina, ka līdz bibliotēkas darba laika beigām nevarēs paspēt grāmatai atnākt pakal, tad bibliotekārs to ieliks bibliomātā un cilvēks grāmatu izņems sev ērtā brīdī." Citi pašlaik izman-

to iespēju bibliomātā atstāt paņemtās grāmatas vai citus izdevumus, lai gan to saņemšana vēl nav iespējama, atzīst vadītāja. "Mēs ļoti gaidām, kad visu aplīmēs, lai varam smuki atklāt. Lasītāji jau jautā, kad būs. Citi, kas nezina, jautā, kas tas ir. Interese ir!"

L. Jučere norāda, ka jaunais pakalpojums noteikti atvieglo grāmatu saņemšanu un nodošanu klientiem, taču bibliotekāriem tas ir papildus veicams uzdevums. Plānots, ka viņi pa-

komātu pārbaudīs vismaz divas reizes dienā – rītos un vakaros. Tāpat viņa apliecinā, ka visi novada bibliotekāri jau izgājuši nepieciešamās apmācības un, tiklīdz to varēs, būs gatavi pildīt jaunus pienākumus.

Kopējās projekta izmaksas ir 12 087,90 eiro, no kuriem 7114,80 eiro nākuši no Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai programmas. Pārējo summu līdzfinansējusi Dienvidkurzemes novada pašvaldība.▶

Uzstādītie bibliomāti pagaidām vēl nav izmantojami, jo tos nepieciešams aplīmēt ar norādēm, taču to darīt drīkstēs siltākā laikā.

PUBLICITĀTES FOTO

Bibliotēkai Kolkā būs jauna mājvieta

Mairita Balode

Redakcija saņēma kādas Kolkas iedzīvotājas vēstuli, kurā pauž savu viedokli saistībā ar pašvaldības lēmumu pārvietot bibliotēku uz citām telpām.

«Sirds ir pilna, un zinu, ka Kolkā daudziem sāp tas, kas notiek,» raksta kolceniēce, kuras vārds redakcijai zināms. «Gribu noskaidrot, vai šodien tiešām viss notiek tik vienkārši, nerunājot ar iedzīvotājiem un neuzklausot viņu domas. Pašreiz notiek tā — atbrauc viens cilvēks no Talsu domes un vienkārši pasaka: jūs tur iesiet ar savu bibliotēku uz kultūras namu, tas nekas, ka telpa mazāka par esošo. Otrs deputāts pasaka: ja visas grāmatas tur nevar salikt, norakstiet. Vēl tāds jautājums no domes puses — kāpēc pasūtiet tik daudz žurnālu, lai tie cilvēki iet uz veikalu un nopērk. Bet mums nemaz veikalā presi netirgo. Tās parāda, cik tālu dzīvo mūsu domes deputāti un kāda ir viņu attieksme pret pagasta iedzīvotājiem. Tā jau mēs dzīvojam tagad bez pasta, skolas, bez iespējām aizbraukt un atbraukt uz un no Talsiem, jo autobusi nekursē. Citos novados domes deputāti un pagasta padomes raksta vēstules uz «Autotransporta direkciju» (ATD) un mēģina ko panākt.»

Lai izietu akreditāciju, rasts alternatīvs risinājums

«Bibliotēka ir būtiska vietējās kopienas daļa, un tās saglabāšana Kolkas ciemā ir prioritāte,» teic Rojas apvienības pārvaldes vadītāja Ligita Šnore. «Ņemot vērā esošos apstākļus, pašreizējais risinājums ir pārvietot bibliotēku uz Kolkas tautas nama mazās zāles telpām, kas ļautu turpināt tās darbību un nodrošināt iedzīvotājiem piekļuvi grāmatām un informācijai.

Pagājušā gada 10. decembrī notika Kolkas pagasta iedzīvotāju padomes sēde, kurā tika risināts jautājums par Kolkas bibliotēkas pārcelšanu uz Kolkas tautas nama mazo zāli. Sēdē

piedalījās Kolkas bibliotēkas vadītāja, kura informēja padomi par esošo telpu stāvokli. Tāpat tika norādīts, ka bibliotēka nav saņēmusi pozitīvu akreditācijas atzinumu, kas rada nepieciešamību rast alternatīvu risinājumu tās darbības nodrošināšanai.

Šobrīd Rojas apvienības pārvalde ir ielāņojusi budžetā jaunu grāmatu plauktu iegādi atbilstoši esošo plauktu izmēriem, lai jaunajos plauktos saliktu grāmatas, kuras var pārvest uz jaunajām telpām. Esošās bibliotēkas telpas neatbilst bibliotēkas prasībām un nav pieejamas iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem. Kolkas tautas namā ir nodrošināta vides pieejamība gan mazajā zālē, gan ir tualete cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Lai uzlabotu bibliotēkas darbības apstākļus, tiek izskatītas dažādas iespējas, tostarp telpu pielāgošana un nepieciešamo iekārtu iegāde. Tiek plānots optimāli iekārtot telpu un iespēju robežās piesaistīt iedzīvotājus pārvākšanās un iekārtošanas procesā.

Bibliotēkas uzdevums ir nodrošināt iedzīvotājiem piekļuvi ne tikai grāmatām, bet arī aktuālai informācijai, tai skaitā laikrakstiem un žurnāliem. Ņemot vērā, ka Kolkā preses izdevumi veikalā nav pieejami, bibliotēkai ir īpaši svarīga loma šo materiālu nodrošināšanā. Preses pieejamība bibliotēkā veicina informētību, izglītību un sabiedrības iesaisti.»

«Mēs saprotam iedzīvotāju bažas par pakalpojumu pieejamību pagastā,» atzīst pārvaldniece. «Bibliotēka ir viena no retajām publiskajām iestādēm, kas vēl aizvien darbojas, un tā kalpo kā informācijas un kultūras centrs vietējai kopienai. Tāpēc ir īpaši svarīgi to saglabāt un attīstīt, lai tā turpinātu sniegt nepieciešamos pakalpojumus iedzīvotājiem.»

6. februārī Kolkas iedzīvotāju padome plāno organizēt sapulci ar iedzīvotājiem. Tad arī būs iespēja gan gūt papildu informāciju par bibliotēkas pārcelšanos uz jaunām telpām, gan noskaidrot citus sasāpējušos jautājumus. ■

Audzināt laimīgus un zinātkārus bērnus

Marta Dūce

Sestdienas rītā mājīgi siltajās Laidzes bibliotēkas telpās bija iespēja tikties ar sabiedrisko mediju vietnes «LSM Bērnistaba» bērnu un vecāku satura redaktori Ināru Antiņu. Sarunā redaktore dalījās ar savu ikdienas darbu un pastāstīja par dažāda satura pieejamību sākumskolas un pirmsskolas vecuma bērniem. Ināru par savējo sauc ne tikai vietējie laidzenieki, arī viņa pati Laidzē tāda jūtas.

Laidzes bibliotēkas vadītāja Elita Lāce, atklājot tikšanos, sacīja: «Mūsu viens no pamatuzdevumiem ir, lai bērni lasītu, lai viņiem patīktu lasīt un lai tas viņiem būtu interesanti, tāpēc mēs esam uzaicinājuši Ināru. Viņa ir ļoti gudra, mērķtiecīga, atvērta, sirsnīga, viņa ir izcils pedagogs. Laidzes bibliotēka piedalās Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektā «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija» un arī «Grāmatu startā», ko saucam par Pūculēnu skolu, tāpēc likās ļoti loģiski, ka mēs šo attīstām tālāk. Bet tā bija Ināras ideja šodien šo pasākumu novadīt.» Ināra Antiņa Laidzes bibliotēkā jau ir ciemojusies arī iepriekš, 2023. gadā Lāčplēšu dienā viņa bibliotēkā prezentēja savu grāmatu «Augšbēri», kas ir pētījums par Sibīrijas ciemā dzīvojošo latviešu, kuri devās uz Sibīriju, cenšoties uzlabot dzīvi, iekopjot pašiem savu zemi, pēcteciem. Šajā reizē I. Antiņa iepazīstināja sanākušos interesentus ar savu pamatdarbu, «LSM Bērnistaba» plašo izglītojošo saturu.

«Bērnistaba»

ir Latvijas Televīzijas, Latvijas Rādijs un Ināras Antiņas izstrādāts interneta projekts bērniem, kuri apgūst jaunas prasmes un vārdus, mācās burtus un ciparus, iepazīst dažādas norises sabiedrībā un dabā. Projekts tiek īstenots jau deviņus gadus un tajā izveidotas piecas sadaļas. Video sadaļā apkopoti ap 1700 izglītojoši video un filmiņas; klausīšanās sadaļā atrodami ap 1900 dažādu audioierakstu, pasakas un bērnu raidījumi, zīmēšanas sadaļā iespējams zīmēt, krāsot, pildīt darba lapas, turklāt to visu var arī izdrukāt; spēļu sadaļā izstrādāts ap 15 dažādu izglītojošu spēļu, bet izziņošanā sadaļā atrodami neskaitāmi materiāli par dažādām tēmām, piemēram, svētkiem, putniem, reķināšanu un lasīšanu, pat zīmju valodu. Viss saturs izmantojams bez maksas un šī vietne ir radīta bērniem droša. Par visu saturu atbildīga ir Ināra Antiņa: «Komandā esmu es viena, bet mums ir tehniskie cilvēki, kas taīsa spēles, ir mākslinieks, ir sadarbības partneri, piemēram, Latviešu valodas aģentūra, ir tādi, kas strādā televīzijā, bet ir arī ārpakalpojumi. Un, protams, saturs nāk no radio, jo mēs izmantojam viņu saliktos materiālus, bet mēdžēšana un satura domāšana, kā ar to riko-

Ināra Antiņa sanākušajiem dāvāja «Bērnistabas» satura iedvesmotu grāmatu «365 radošas idejas zinātkāriem bērniem», kas noderēs ne tikai ģimenēm, bet arī pirmsskolas izglītības iestādēm, kuras māca bērnus, izmantojot rotaļnodarbību metodi.

Edgara Lāča foto

ties, tas ir mans uzdevums, un es esmu vienīgā redaktore, kas ar to šobrīd strādā.»

Lai gan redaktore saturu domā pati, viņa nav pavisam viena, notiek sadarbība ar dažādiem teātriem, muzejiem un bibliotēkām, kuri labprāt padalās ar izstrādātajiem materiāliem, tiek pirkti arī dažādi autor darbi. «Mans uzdevums ir likt jaunas spēles, skatīties zīmējumus, domāt jaunas darba lapas, kas aizņem laiku, vai domāt, piemēram, ja ir kādas multfilmās vai jauni raidījumi, kas būtu vēl papildus visam pieliekams klāt.» Katru dienu «Bērnistabas» sākumlapā tiek nomainīts pirmais skats, arī tas ir Ināras darbs, lai lapā ienākot būtu kaut kas jauns. Redaktore pārraudzībā ir arī tas saturs, kas attiecināms uz «LSM Vecākiem» saturu. Tiek pasūtīti gan raksti, gan ilustrācijas. Ir sadarbība ar autoriem. To, kas ir saistībā ar «Bērnistabu», redaktore raksta pati, kā arī radio raidījumus pārvērš tekstuāli lasāmus.

Lieliem un maziem

Ināra Antiņa pastāsta, ka jau ilgus gadus sadarbojas ar diasporas skolām: «Es esmu ļoti priecīga — Latvijā un pasaulē ir apmēram 125 diasporu skolas. Ņemot vērā situāciju, ka cilvēki izbrauc (tie ir uzņēmīgi cilvēki, kuri negrib zaudēt latvietību saviem bērniem), ir nepieciešami daudzi materiāli, lai viņi varētu strādāt attālināti. Esmu vienmēr priecīga ar viņiem tikties, reizi gadā, vasarā viņi brauc uz Latviju un tad es stāstu, kādi mums ir jaunumi.»

Redaktore pastāstīja, ka ļoti daudz «Bērnistabas» saturu patērē arī bērnudarzi, tieši tāpēc Ināra vairākkārt uzsver, ka viss saturs ir saistīts ar pieņemtajām Izglītības ministrijas Vadlīnijām pirmsskolas izglītībā. Redaktorei zināms, ka daudzus materiālus izmanto arī sākumskolā. Sadarbībā ar kultūras redakciju «Bērnistabā» izveidots Grāmatu projekts, tajā katru dienu tika

stāstīts par grāmatām, veidoti dažādi materiāli. «Un tad mēs, piemēram, uzzinām, ka ceturtās klases bērni visu mēnesi katru dienu ir darījuši to, ko mēs esam aicinājuši darīt. Viņi to projektu ir izspēlējuši no viena gala līdz otram. Un ne viena skola vien,» priecājas redaktore. Ināra norāda, ka viņu idejas ir noderīgas un materiāli, kurus var izdrukāt uzreiz, darbojas kā palīgs un mudina skolotājus darīt un tēmu papildināt.

I. Antiņa atklāj, ka pasakas ir visvairāk izmantotais materiāls «Bērnistabā», ko klausās arī skolas vecuma bērni, kuriem jālasa obligātā literatūra, vai pieaugušie, kas latviešu valodu apgūst kā otro valodu. «Mums ir iespēja redzēt, cik cilvēku reģistrējušies un kāds ir viņu vecums; lielākais reģistrēto vecums ir 20 gadi.» Visvairāk «Bērnistabā» reģistrēti ir astoņus un deviņus gadus veci bērni.

Savējā

Ināra ieguvusi bakalaura un maģistra grādus baltu filoloģijā, arī doktora grādu pedagogijā: «Esmu strādājusi skolā, mācot latviešu valodu, ar Laidzes tehnikumā, vēlāk piecus gadus Jūrmalas Alternatīvajā skolā. Amerikā ļoti daudz darbojos diasporu skolās. Ilgus gadus braucu uz Zviedriju vai Ameriku, strādāju dažādās Eiropas skolās.» Ināra mācījusi latviešu valodu arī Maskavas vēstniecībā un gadu pavadījusi Sibīrijā latviešu skolā. Atgriežoties no Sibīrijas, I. Antiņa strādāja portālā «Apollo», vēlāk «TVNET», līdz viņu uzaicināja veidot «Bērnistabu».

Ināra Antiņa uz Laidzi atnāca dzīvot pēc Engures vidusskolas beigšanas un atzīst: «Es esmu laidzeniece no 1979. gada, bet mana dzimta ir no Valdgales, no Ārlavas. Mans vecaitevs aizbrauca uz Enguri, kad bija puika. Tā mēs te atgriežamies atpakaļ. Lielāko daļu gan esmu prom, bet esmu arī šeit.» ■

PLAKĀTU IZSTĀDES «Līdzdalības dainu skapis» atklāšanas pasākumā Valmieras Integrētajā bibliotēkā. Alīnas Pūces publicitātes foto

Un priekšskars veras... jo jauniešos IR spēks

Maza, bet spilgta, neaizmirstama un neatkārtājama, dažbrīd pat – tā vien šķiet – nereāla. Ideja. Viss sākas ar domu, kas atgriežas prāta apcirkņos, drīz sākdamā urdītis, varbūt pat izraisot negulētas nakts. Ideja. Čuksts, kas atbalsojas un kļūst skaļāks, neapklusināms, lūdzot būt istām un redzamām vai vismaz aizlidot citā dzirdīgā ausī, tā pulcējot ap sevi līdzīgi domājošo kopienu. Tā tas turpinās līdz mirklim, kad paveras iespēju logs – ilgi gaidītā izdevība izmantot idejas degsmi un sparū iecerē īstenošanai.

20. janvārī Valmieras Integrētajā bibliotēkā tika atklāta plakātu izstāde «Līdzdalības dainu skapis», kas būs aplūkojama līdz februāra vidum. Savulaik Krišjānis Barons ar domubiedriem apkopja tautasdziesmas, nodrošinot gatamantu ilgmūžību, bet 2024. gadā vienkopus tikās 40 jaunieši no Latvijas, Lietuvas, Somijas un Norvēģijas, lai projektā «Jauniešu iniciatīvas labākai nākotnei» dalītos savos personīgajos vai no citiem uzzinātajos jauniešu līdzdalības piemēros. Starp viņiem biju arī es. Vispirms tikāmies Siguldā, lai iepazītos cits ar citu un katra līdzī atvesto līdzdalības piemēru, projektu vai iedvesmojošu iniciatīvu, kas stiprināja vienaudžos vēlmi būt aktīviem un labāk apzināties savas spējas un iespējas. Spilgtākos piemērus apkopojām un aprakstījām, savukārt vizuālā noformējuma skices par košiem un uzrunājošiem mākslas darbiem pārvērtā mākslinieks Juris Tatarkins. Tāds arī ir projekta rezultāts – 33 spilgtos toņos ietērpti jauniešu iniciatīvu projekti, kas mazākā vai lielākā kopienā ievieša pārmaiņas un veicināja jauniešu vēlmi būt aktīviem.

«Kurš uzskata, ka viņam ir spēks? Paceliet roku!» ar šādiem vārdiem sākās saruna par līdzdalību un jauniešu spēku ietekmēt vietēja mēroga procesus, ko vadīja biedrības «Eiropas Kustība Latvijā» ģenerālsekretāre Liene Valdmāne. Visi pasākuma apmeklētāji – kopskaitā vairāk nekā 40 – pacēla roku. Starp viņiem lielākā daļa bija jaunieši. Tātad spēks ir. Bet kā to izmantot, kādi rīki ir pieejami jauniešiem un ikkatram pilsonim, kurš vēlas būt aktīvs? Liene Valdmāne izskaidroja līdzdalības ieguldījumu ikviena personīgajā un kopienas kolektīvajā attīstībā.

Daudzi no šiem principiem ir apkopot arī 33 projektos, no kuriem 16 ir izstādīti lielformātā, savukārt visi vienkopus apskatāmi, izlasāmi un mājup paņemami speciāli veidotā bukletā. Drīzumā būs pieejama arī aktivitāte, kas jauniešu līdzdalības piemērus ļaus izspēlēt vēl no cita skatpunkta.

Ieva Hermansone, viena no projekta koordinatore un Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece kultūras un medijpratības jautājumos, uzsvera ilggadējo sadarbību ar Valmieru un valmieriešiem, kuri, piemēram, ik gadu atbalsta Ziemeļvalstu literatūras nedeļas iniciatīvu. Skatītāju rindās sēdēja arī skolēni, kuri apgūst norvēģu valodu kā otro vai trešo svešvalodu vai fakultatīvi un kurus kopā ar skolotāju Sandu Deisoni Ieva Hermansone uzaicināja braukt ciemos ekskursijā uz biroju, kas arī jau ir kļuvusi par ikgadēju tradīciju.

Dviņi no kopumā desmit Latvijas piemēriem ir manis iesniegti, abi iesakņojušies Valmierā. Viena ideja ir par Jauniešu banku (Latvijā – Jauniešu ideju laboratoriju jeb JIL) darbības modeli, kas no visām projektā iekļautajām dalībvalstīm darbojas tikai Latvijā un kā pamatā ir starptautiskā YouthBank principi. JIL darbojas kā nosacīts jauniešu veidots kopienu fonds, kurā jaunieši brīvprātīgi organizē finanšu piesaistes aktivitātes, savukārt iegūtos līdzekļus vēlāk atdod atpakaļ vietējai kopienai caur projektu konkursu rīkošanu jauniešu ideju atbalstīšanai. Valmierā Jauniešu ideju laboratorija darbojas Valmieras novada fonda paspārnē, zīmīgi – ikgadējais projektu konkurss saucās «Jaunieši dod iespēju jauniešiem».

Otrs projekts – Valmieras Pārgaujas (tagad – Valsts) ģimnāzijas teātra klases izveide – ir stāsts par jauniešu degsmi un nesavtīgu rīcību, vairāk nekā trīs gadu laikā kādreizējo skolas šautuvi/konferenču zāli/noliktavu pārveidojot par teātra klasi un saskatot iespēju logu – JIL projektu konkursu – pārmaiņu radīšanai. Šī iemesla dēļ pasākuma otrajā daļā uzstājās arī jaunie improvizatori – jaunieši, kuri vairs pat neatceras, kā kādreiz izskatījās telpa bēniņos, kas tagad saucas teātra klase.

«Pārgaujas zelts ir cilvēki, kuri mīl mākslu. Es ticu, ka šādi cilvēki

izglābs pasauli.» atzina Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas direktores vietniece audzināšanas darbā un teātra mākslas skolotāja Agita Ziņģīte, «kādreiz mēs pat nevarējām iedomāties, ka teātra klasē notiks mācību stundas, bet tagad tā ir, jo jaunais standarts – Skola2030 – paredz teātra mākslu kā mācību priekšmetu.» Patiešām – teātra klase sākotnēji tika iekārtota teātra un teātra sporta pulciņa vajadzībām, bet nu ir kļuvusi ne tikai par mācību klasi, bet arī vienu no vietām, kuru izrādīt dažādiem skolēniem, no kuriem vien retais atsakās ilgāku brīdi uzkavēt mākslinieciskajā gaisotnē. Par mākslas terapeitisko un dziedinošo funkciju ikviens varēja pārliecināties, vērojot Madaras Ozoliņas, Enijas Strāderes un Kristiāna Deičmaņa improvizētos mūsdienu deju priekšnesumus un improvizācijas teātra «MoDrIs» pamatskolas (Agnetas Lāces, Zanes Zariņas, Rūdolfs Prudņikovičs, Niks Kārlis Valdmānis) un vidusskolas (Elizabete Bokta, Laura Zalužinska, Oskars Markuss Kobuss, Jānis Dāvids Šmits) komandu sāncensību. Jaunie improvizatori izspēlēja pašu iecienītākās teātra sporta tehnikas, raisot skatītājos neskaitāmus iegānus smietus, applaudēt un rībināt kājas.

Līdzdalības dainu skapis aicina ikvienu vēlreiz pārliecināties, ka jauniešos ir spēks un cik dažādas idejas jaunieši spēj īstenot, tiklīdz iespēju logs ir pamanīts. Ikviens izstādes apmeklētājs ir aicināts papildināt Līdzdalības dainu skapi saturu ar savu līdzdalības piemēru, aprakstot ideju uz līmlapiņas, ko atradīs izstādē, un pielipinot to pie viena no plakātiem, kas speciāli radīts šim nolūkam un kas ļaus ikvienam caur savu ieguldījumu kļūt par izstādes daļu.

Projektu «Jauniešu iniciatīvas labākai nākotnei» īstenoja Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā sadarbībā ar biedrību «Eiropas Kustība Latvijā», Lietuvas jauniešu organizāciju «LiJOT», Somijas jauniešu organizācijām «Rozenāls-seura» un «Inarin kunta», kā arī Norvēģijas pašvaldību organizāciju «KS».

Ričards Edijs Šūbe,
Valmieras bibliotēkas
Bērnu apkalpošanas nodaļas
vadītājs

Pirmais Pasaku rīts Salacgrīvas bibliotēkā

Gads Salacgrīvas bibliotēkai iesācies ar lielisku pasākumu lasīšanas prieka veicināšanai. Gan daudzie apmeklētāji (Salacgrīvā aug paaudze, kas novērtē grāmatas un lasīšanu!), gan bibliotekāri priecīgi un aizrautīgi aizvadīja pirmo Pasaku rītu, kura tēma bija čūskas, jo janvāra bēgās pēc ķīniešu kalendāra sākas Čūskas gads. Kopīgi tika lasīta un pēc tam pārrunāta latviešu tautas pasaka *Zvēru valoda*. Bērni aktīvi minēja mīklas, dalījās ar zināšanām un piedalījās radošajās darbnīcās – krāsoja, līmēja un veidoja čūskas dažādās tehnikās. Nākamā šāda tikšanās plānota 22. februārī.

Avots: Auseklis

Datums: 05.02.2025

Ģimenes ceļojuma stāstu vakars «Ar mugursomu plecos Āzijā: Taizeme, Malaizija, Singapūra»

Salas bibliotēka un es, Māra Bitāne, aicinu uz ceļojumu stāstu vakaru «Ar mugursomu plecos», kas notiks 13. februārī plkst. 18.00 Salas bibliotēkā.

Ar vīru Hardiju esam ar auto vai velo gan ceļotāji vairāk nekā 15 gadus. Pārsvārā dodamies individuālos, pašu izplānotos mazbudžeta ceļojumos

ar auto vai velo gan Latvijā, gan ārzemēs. Jau piecus gadus ģimenei pievienojusies meita Emīlija. Stāstu vakarā uzzināsi,

kā trīs ceļotāji, no kuriem jaunākajam bija četri gadi, pavadīja mēnesi Āzijā, paši uz savu galvu apceļojot Taizemi, Malaiziju, Singapūru.

Ko tu uzzināsi?

● kā sagatavoties mēnesi garam ceļojumam

uz citu pasaules daļu;

● kādas ceļošanas grūtības un lūzuma punktus pārvarēja ceļotāji,

● kā atrast «netūristiskas» vietas Taizemē;

● kurā valstī bija sliktākā naktsmitne visā ceļošanas pieredzē;

● mazāk zināmas dabas un kultūrvēsturiskās apskates vietas Taizemē un Singapūrā;

● kāpēc nevajag baidīties ceļot ar bērnu tik «šķietami» neērtā veidā.

Stāstu vakars būs interesants gan pieredzēju-

šiem ceļotājiem, gan tādiem, kas vēl tikai gatavojas kaut kur doties! Nāc uz Salas bibliotēku un iedvesmojies savam nākamajam piedzīvojumam! Ieeja – bez maksas.

Māra BITĀNE

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 07.01.2025

Prezentēja grāmatu par Uljanu Semjonovu un pieminēja 1991. gada barikādes

Aizvadītajā ceturtdienā, 23. janvārī, 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienai veltīto pasākumu ietvaros Latgales Centrālajā bibliotēkā notika "Draudzīgā aicinājuma" tikšanās "Latvijas simboli un leģendas".

Ivars Soikāns

Pasākuma gaitā bijušais Latvijas Valsts prezidents, Latvijas Basketbola savienības prezidents Raimonds Vējonis un grāmatizdevējs, rakstnieks, apgāda "Jumava" vadītājs Juris Visockis prezentēja grāmatu par leģendāro latviešu basketbolisti Uljanu Semjonovu un dāvināja tās eksemplāru jauniešiem Daugavpils basketbolistiem.

Turpinājumā latviešu žurnālists un politiķis, Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs Dainis Ivāns atsauc atmiņā 1991. gada barikāžu notikumus, bet rakstnieks

Autora foto

un dzejnieks Pāvils Raudonis atgādināja sarkanbaltsarkanā karoga vēsturi, kā arī stāstīja par simbolu nozīmi katras tautas vēsturē un likteņos.

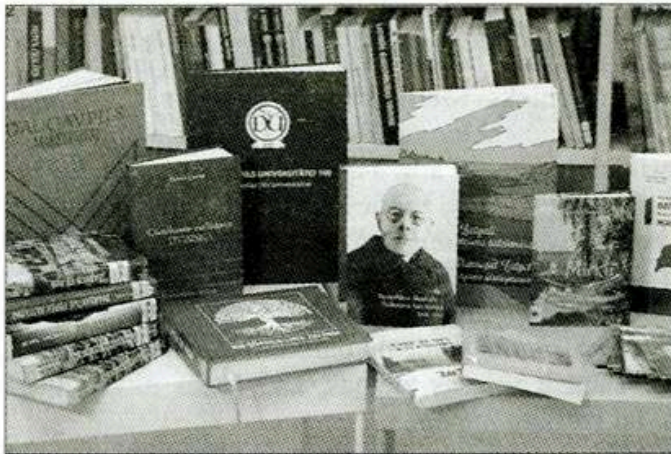
Atgādinot par "Draudzīgā aicinājuma" ideju un tradīciju, pasākumā tiks runāts arī par grāmatu nozīmi personības veidošanā un lasīšanas paradumu.

Pasākums "Latvijas simboli un leģendas" tika rīkots tikšanos ciklā "Draudzīgais aicinājums". Pērn apritēja 30 gadi, kopš "Draudzīgo aicinājumu" atjaunojis prezidents Guntis Ulmanis, savukārt šogad tiek atzīmēti 90 gadi kopš pasākumu aizsācis prezidents Kārlis Ulmanis.

Avots: Latgales Laiks

Datums: 30.01.2025

Bagātināts Latgales Centrālās bibliotēkas grāmatu krājums

Publicitātes foto

Aizvadītajā gadā Latgales Centrālās bibliotēkas grāmatu krājums ir ievērojami papildināts, pateicoties kultūras iestādēm, sabiedriskajām organizācijām, autoriem un individuāliem lasītājiem.

Starp dāvinātājiem īpaši izceļama ASV vēstniecība Latvijā, Latgales Kultūras centra izdevniecība

un Daugavpils Universitāte, kas bagātinājušas bibliotēku ar nozīmīgiem daiļliteratūras un nozaru literatūras izdevumiem. Vērtīgu piemesumu sniegušas arī vietējās iestādes, tostarp Daugavpils pilsētas Dzimtsarakstu nodaļa, Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs un Rotko muzejs.

Īpašu nozīmi bibliotēkas papildinājumos ieņem Latgales un Daugavpils autoru darbi. Bibliotēkas plaukti papildināti ar Dmitrija Artjomova, Ilzes Vovkas, Josifa Ročko, Lidijas Vasaraudzes un Valentīnas Prudņikovas darbiem. Tāpat jauni izdevumi saņemti no Gaļinas Ivanovas, Aleksandra Iljinska, Igora Amelko, Staņislava Volodjko, Jeļenas Ondzules un Naura Gekiša.

Svarīgu ieguldījumu sniegušas arī sabiedriskās organizācijas, piemēram, biedrība «Gribu palīdzēt bēgļiem», Daugavpils krievu rakstnieku organizācija un biedrība «Krievu kultūras centrs «Kalistratova nams»». Tāpat krājumu bagātinājušas vērtīgas grāmatas, ko dāvinājuši lasītāji un privātpersonas. ▣

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 17.01.2025

Meklējot vārdus, kas uzrunā

IZBAUDĪT KULTŪRU

Rēzeknes pašvaldībā darbojas četras publiskās bibliotēkas – Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka ar trim filiālbibliotēkām – Rēzeknes pilsētas 2. bibliotēku, Rēzeknes pilsētas bērnu bibliotēku un Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēku informācijas centru. Pagājušajā gadā bibliotēku lietotāju kopskaits ir bijis 7021, izsniegumu kopskaits – 186 282.

Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Suseja par notikumiem, kuri kultūrā pēdējā laikā uzrunājuši, patikuši un atstājuši iespaidu, teic: "Maņ ir svareīgi meklēt tū "sulu", vārdus, kuri uzrunoj!"

PUBLICITĀTES FOTO

Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Suseja.

Avots: Latvijas Avīze

Datums: 07.02.2025

Pļaviņu bibliotēkā turpina dambretes tradīcijas

Aizrautīgajai prāta spēlei interesentu netrūkst

Pļaviņu bibliotēkā aizvadīts Herberta Millera piemiņai veltīts dambretes turnīrs. Visu mūžu viņš bija aizrautīgs šīs spēles entuziasts, kurš savās zināšanās un prasmēs labprāt dalījās gan ar bērniem, gan pieaugušajiem, kā arī rīkoja sacensības.

SANDRA PUMPURE

Herberts Millers dambretes iemaņas mācījis gan bērnodzīrniekiem, gan skolēniem pulciņā Pļaviņu vidusskolā, bet pieaugušajiem nodarbības notika Pļaviņu bibliotēkā, un interesentu netrūka. Daļa no viņiem piedalījās šajā piemiņas turnīrā. Meitenēm labākais rezultāts bija Paulai Stepānei, zēniem — Martinam Babrim, sievietēm — Teikai Millerei, vīriešiem — Guntim Purviņam.

Herberts Millers mūžībā devās pagājušā gada vasarā. Viņa piemiņas turnīru rīkoja Pļaviņu vidusskolas skolotāja Anita Seikova, kura ar Herbertu bija kolēģi — viņa vadīja šaha, viņš dambretes pulciņu, kopā piedaloties sacensībās. Abi gan lieliski spēlēja abas spēles, bet tuvāka katram bija sava. Šobrīd skolā nenotiek neviens no spēles pulciņiem, bet Anita atzīst, ka, iespējams, tos vēlāk atsāks, lai bērniem un jauniešiem attīstītos un nezustu šo abu spēļu iemaņas, jo gan šahs, gan dambrete ir aizraujošas.

Herberts bija kurzemnieks, vēlāk ilgus gadus nodzīvoja Cēsis, bet pēc

PIEMIŅAS TURNĪRA DALĪBĪNIEKI. Otrā no kreisās — turnīra organizatore Anita Seikovska.

Foto no Pļaviņu bibliotēkas

tam pārcēlās uz Kalsnavas pagastu. Pļaviņas par savu dzīvesvietu abi ar dzīvesbiedri Teiku izvēlējās pirms vairākiem gadiem, aktīvi iekļaujoties pilsētas sabiedriskajās aktivitātēs. Turnīra noslēgumā Teika stāstī-

jumā un fotogrāfijās dalījās atmiņās par Herbertu, parādot arī viņa medaļu kolekciju, kas gūtas tik daudzās sacensībās, savulaik iegūstot arī dambretes spēles sporta meistara kandidāta titulu. Arī Teika aizrauti-

gi spēlēja gan šahu, gan dambreti. Kā pirms septiņiem gadiem intervijā "Staburagam" atzina Herberts, abas spēles bija viņu vaļasprieks, un nereti mājās tās spēlēja. Turklāt šaha sieva nereti viņu uzvarēja. ♦

Avots: Staburags

Datums: 24.01.2025

Alojā uz tikšanos sanāca novadpētnieki

27. janvārī Alojā bibliotēkā uz pirmo tikšanos sapulcējās novadpētniecības interesenti, lai ielūkotos pilsētas vēsturē, iepazīstoties ar tās izglītības, kultūras, saimnieciskās un sabiedriskās dzīves norisēm, vietējām personībām, kuras pelnījušas īpašu uzmanību, aplūkotu pagātnes liecības un dalītos stāstos.

Pirms tikšanās raisījās sarunas par sanākušo līdzpaņemtajās fotogrāfijās redzamo. Ar prezentāciju *Alojas zelts, Alojas gods* vietējās bibliotēkas galvenā bibliogrāfe novadpētniecībā Līga Moderniece atklāja notikumus un personības, ar ko varam lepoties. Tā bija sagatavota par godu 30. janvārī atzīmētajai Alojā pilsētas 33. jubilejai. Prezentācijas laikā raisījās arī diskusijas, domu apmaiņa un atmiņu stāsti. – *Reformas rezultātā pērn likvidētā Novadpētniecības centra krājums tika*

nodots Alojā bibliotēkas pārvaldībā. Bibliotēkā jau ir lasītāju klubiņš. Tā interesenti pulcējas reizi divos mēnešos, tādēļ bibliotēkas vadītājai radās ideja, ka mēneši, kad nav lasītāju klubiņa tikšanās, varētu tikt ties novadpētniecības interesenti. Apsveicama ideja. Piekritu, jo tā ir iespēja popularizēt novadpētniecības krājuma materiālus, kā arī iegūt jaunu informāciju, papildināt esošo krājumu ar fotogrāfijām, lietām, atmiņu stāstiem..., – pastāstīja L. Moderniece.

Zinātkārie par Alojā novadpētniecību aicināti uz turpmākajām nodarbībām, kuras plānotas 31. martā, 26. maijā, 29. septembrī un 24. novembrī. – Par

Sanākušie novadpētniecības interesenti aplūko fotogrāfijas, kas liecina par Alojā vēsturi

tematiem vēl grūti spriest, bet martā varētu būt saruna par Alojā kā senu lībiešu apdzīvotu teritoriju. Lībiskais joprojām ir jūtams alojiešu valodā, vietu nosaukumos, – ieskicē novadpētniece.

Fanija ROMEIKO
Alojas bibliotēkas albuma foto

Avots: Auseklis

Datums: 05.02.2025

Fotogrāfijās iemūžinātie mirkļi

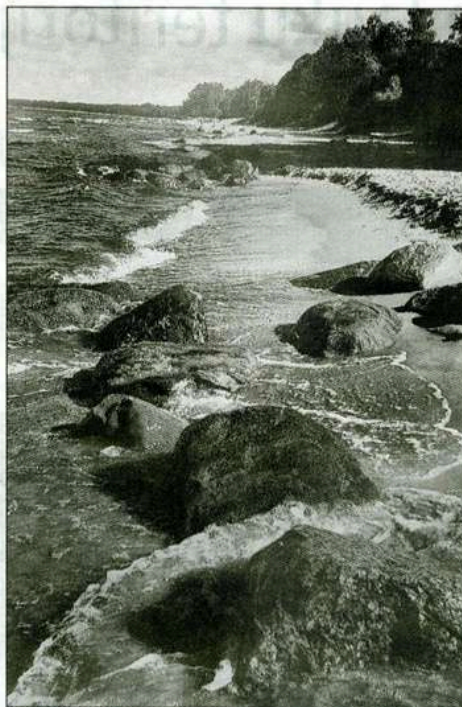
JUMURDAS PAGASTĀ

Jumurdas pagasta bibliotēkā līdz 13. februārim apskatāma fotogrāfiju izstāde „Mirkļi, kavējies...”, fotogrāfiju autors ir Andris Vētra. Viņš dzīvo Cēsīs, ir fotogrāfs, Cēsu Kultūras biedrības „Harmonija” biedrs, reiki dziedniecības sistēmas skolotājs dziednieks.

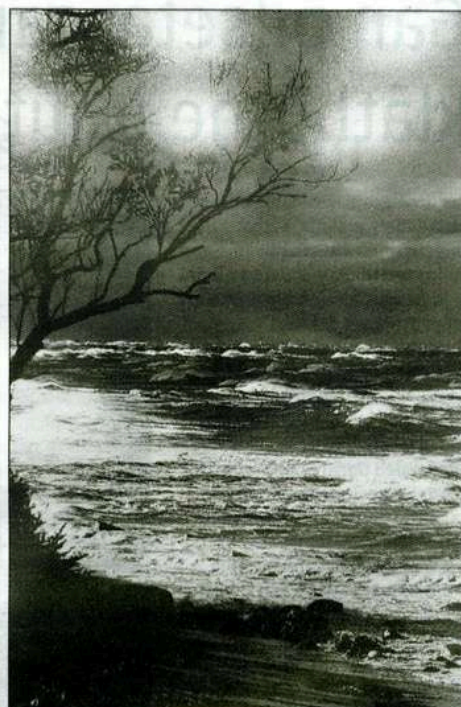
Jumurdas pagasta bibliotēka kopā ar fotogrāfu Andri Vētru rīko autora fotogrāfiju izstādi. Andris Vētra par sevi stāsta tā: „Esmu dzimis 1949. gada 8. februārī Cēsīs pedagoģes Vijas Vijolites Vētras un strādnieka Alberta Vētras ģimenē. Beidzis Cēsu 1. astoņgadīgo skolu, Cēsu 1. vidusskolu, bet 1972. gadā – Latvijas Valsts Fiziskās kultūras institūtu.

Taču jau no desmit gadu vecuma – 1959. gadā –, kad krusttēvs uzdāvināja fotoaparātu un foto laboratoriju, sāku nodarboties ar fotografēšanu. 2014. gadā beidzu fotokursus, tādējādi papildinot savas zināšanas un prasmes foto mākslā.”

Andris Vētra strādājis par sporta pedagogu vairākās Cēsu skolās, arī par sporta darba organizētāju un treneri. Par radošu pieeju izglītošanas procesam viņš apbalvots ar Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības rakstu, kā arī 2013. gadā saņēmis Latvijas Saeimas Pateicības rakstu par piedalīšanos Latvijas neatkarības aizstāvēšanā. Kopš

Andris Vētra beidzis fotokursus, papildinot zināšanas fotomākslā.

ANDRA VĒTRAS foto

1990. gada dažādos kursos viņš sāka studēt kosmiskos likumus, bet 2000. gadā apguvis reiki dziedniecības sistēmas 1. pakāpi, un kopš 2009. gada ir praktizējošs reiki skolotājs dziednieks. Viņa fotografētās bildes ir guvušas labus panākumus daudzos foto konkursos internetā. Tās publi-

cētas vairākās interneta vietnēs, piemēram Facebook, draugiem.lv. Galerijās var aplūkot vairāk nekā 5800 foto. Bieži tās rādītas arī LNT laika ziņās. Bildes iekļautas arī vairāku firmu prezentāciju kalendāros – grupas „Ozols” kalendāros, „Latvijas skaistākie ozoli”. Vairākās bildes publicētas

starptautiskajā žurnālā „National Geographic”. No 2006. gada Vētras kunga fotografētās bildes regulāri tiek publicētas žurnālā „Zintnieks”. Viņš turpina cītīgi fotografēt.

AGITA OPINCĀNE,
Jumurdas pagasta bibliotēkas
vadītāja

Avots: Stars

Datums: 28.01.2025

Tautasdziesmas māla gleznās

AR BIRZGALIETI EVITU GŪTMANI (attēlā pa kreisi) koknesieši pazīstami vairāk nekā sešus gadus, jo bibliotēkā jau iepriekš notikušas mākslinieces māla darbu izstādes. Šī māla gleznu izstāde, kurai dots nosaukums "Ietēp savu tautasdziesmu siltā, baltā villainē", ir jau trešā, ko var apskatīt Kokneses bibliotēkas apmeklētāji. Taču šī bija pirmā svinīgā izstādes atklāšana, uz ko autore esot sadūšojusies. "Laikam jau katram autoram pienāk tāds brīdis, kad beidzot gribas satīties ar izstādes apmeklētājiem, arī sevi parādīt, kaut ko pastāstīt," teic E. Gūtmane, kurai gan Koknese nav sveša, jo astoņdesmito gadu beigās tur dziedāts folkloras kopā un tagad tur dzīvo arī ģimenes jaunākā paaudze. Viņa bibliotēkā iepriekš piedalījusies arī muzikālajos dzejas pasākumos kopā ar citiem autoriem. Arī šajā pasākumā varēja ne tikai aplūkot Evitas radītos māla darbus, kurus rotā autore sirdij tuvas un mīļas tautasdziesmas, bet klausīties birzgalietes dzeju, kurā tautasdziesmu motīvi savijas ar autores pārdomām un dzīves redzējumu. Pasākumā skanēja kokles mūzika Velgas Feldmanes (attēlā pa labi) izpildījumā un kopīgi dziedātas tautasdziesmas. **Agitas Grīnvaldes-Irukas foto**

Avots: Staburags

Datums: 14.01.2025

Kombuļu bibliotēkā skatāma rotaslietu izstāde

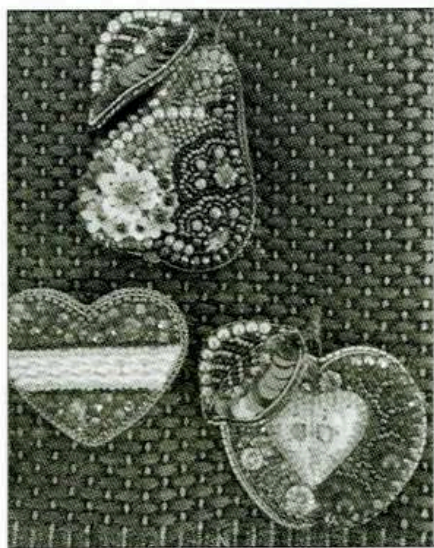

Foto: Edīte Savīka-Stoila

Kombuļu pagasta bibliotēkā aplūkojama Jeļenas Čerņišovas pašdarināto rotaslietu izstāde.

Šī ir jau trešā izstādes pieturvieta – iepriekš Jeļenas rotas bija apskatāmas Krāslavas centrālajā bibliotēkā un Senioru atpūtas pēcpusdienā Kombuļu tautas namā. Februārī izstāde ceļos uz Aulejas pagasta bibliotēku.

Jeļena kopā ar vīru nesen kļuvis par Kombuļu pagasta iedzīvotājiem, pārceļoties no Ventspils. Pāris iepriekš strādāja ārzemēs, bet tagad pašu rokām Kombuļos uzcēlušī māju, apliecinot, ka ar darbu un mērķtiecību var piepildīt pat lielākos sapņus. Kamēr

Jeļenas vīrs izceļas kā prasmīgs namdaris, viņa pati rada elegantas un unikālas rotas.

Jeļenas darinājumi izceļas ar eleganci un radošumu, tajos veiksmīgi apvienoti tradicionāli un moderni materiāli, veidojot rotas ikdienai un svētkiem. Šī izstāde ir lieliska iespēja novērtēt, kā talants un radošums var uzplaukt jebkurā vietā.

Ikviens ir aicināts apmeklēt izstādi, baudīt Jeļenas darbus un smelties iedvesmu no stāsta par jaunu sākumu laukos.

Izstāde apskatāma līdz janvāra beigām bibliotēkas darba laikā. **▼**

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 24.01.2025

Vijas Meisterses (attēlā) gleznas šomēnes izliktas izstādē arī Rīgas Centrālās bibliotēkas Pļavnieku filiālbibliotēkā. Attēlā – divi darbi no kolekcijas "Labu apetīti!": viens veikts ar plastilīnu, otrs – ar lūpu krāsām, izmantojot arī balto perlamutra lūpu krāsu.

FOTO: DIĀNA UNGURE

Gleznojot pazūd nemiers

"Vēlos parādīt, ka gleznot var ar jebko, kas uz darba virsmas atstāj krāsu laukumu vai reljefu," – tā par savu gleznošanas manieri netradicionālās tehnikās teic Bilskas pagasta iedzīvotāja Vija Meistere. Viņa sevi dēvē par mākslinieci amatieri, jo gleznošanu apguvusi pašmācības ceļā.

Šomēnes Vijas Meisterses darbus var apskatīt izstādēs Rīgā, Gaujienā un Sedā.

Izstādēs nonāk plastilīna un lūpu krāsas gleznas

Vijas darbnīca ir viņas dzīvoklī Bilskas pagasta Mēros. Tur māksliniece strādā ne tikai ar akvareļiem, guašu, akrilu, tušu, eļļu, eļļas pasteliem, plastilīnu, bet arī ar šķīstošo kafiju, lūpu krāsām, špakleļtepi, ekoprintu (batikošanu ar augu krāsām).

Dekoratīvajos darbos viņa izmanto dažādu formu un krāsu pudeles, pašcietējo mālu, gliemežvākus, jūras akmentiņus, pērlītes, dzintaru, izirušu rotaslietu detaļas, herbāriju. "Prasmes izkopju darot. Manu darbošanos dzinulis ir atziņīgais vērtējums pēc manām izstādēm un meistarklasēm," atzīst māksliniece. Viņas iecienītākie žanri ir kļūdas dabas un ainavas.

Jau otro reizi parādīt savus darbus izstādē rīdziniekiem Viju Meisteri uzaicinājusi Rīgas Centrālās bibliotēkas Pļavnieku filiālbibliotēka. Tur visu februāri aplūkojama plastilīna un lūpu krāsas tehnikā radīto Vijas Meisterses gleznu izstāde "Var arī tā!".

Smiltenes novadā Vijas Meisterses lūpu krāsas darbu izstādi var apskatīt no 4. februāra līdz 11. martam Gaujienas tautas nama mazajā zālē katru darbdienu un pasākumu laikā, bet Valmieras novadā viņas gleznas šomēnes ir izliktas Sedas pilsētas bibliotēkā. "Paldies izstāžu kuratoriem par uzaicinājumu un par izstāžu iekārtošanu! Pļavnieku filiālbibliotēkā – Diānai Ungurei, Gaujienā – Laimai Poševai, Sedā – Viktorijai Brjuņinai," pateicas Vija Meistere.

Tas vēl nav viss. Gaujienas tautas namā 8. martā pulksten 14 sāksies viņas vadītā meistarklase gleznošanā ar lūpu krāsām. Nodarbības dalībnieki tiks nodrošināti ar visu darbam nepieciešamo. Uz meistarklasi iepriekš ir jāpiesakās.

Māksliniece pasmaida, ka reiz savās mājās izskaitījusi 140 lūpu krāsas. Pie tām tikusi, no radiem un kaimiņiem, un arī metot kaunu pie malas, staigājot pa Smiltēni, satiekot kaut cik redzētus un zināmus cilvēkus, prasījusi, vai nav kā-

das projām metamas un viņai atdodamas lūpu krāsas.

Gleznās rodas mežs kafijas brūnumā

Savukārt Sedas pilsētas bibliotēkā 15. februārī Vija Meistere vadīs radošo darbnīcu pieaugušajiem gleznošanā ar kafiju.

Par viņas "kafijas gleznām" ieinteresējusies arī Jaunmoku pils, piedāvājot sarīkot šādu darbu izstādi par meža tēmu, un māksliniece šobrīd rada tai jaunas gleznas. "Mani fascinē tas brīdis, kad gaisma laužas caur kokiem. Pasākains skats! Tagad mēģinu atkopt, kā to tehniski panākt un uzzīmēt," sarunā ar "Ziemeļlatviju" teic Vija Meistere.

Ar siltā ūdenī pavisam nedaudz atšķaidītu šķīstošās kafijas pulveri uzgleznotās gleznas ir brūnos toņos. "Manas Valkas izstādes kuratore šādas gleznas salīdzināja ar senām fotogrāfijām. Tas ir mūsu latviešu zemes brūnais tonis, kas piesaista un, manuprāt, remdina sirdssāpes, nemieru, sliktas domas. Kādreiz domāju, kāpēc cilvēki vispār glezno. Varbūt viņi neapzināti sevi tā ārstē. Tā taču saka, – krāsu terapija. Varbūt arī es šādi ārstēju nemieru dvēselē," pieļauj Vija Meistere. ☑

— Sandra Pētersone